

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Vår ref.:
11/2175- 48- MIDR

Dato:
10.10.2013

Sammendrag og anonymisert versjon

En kvinne hevdet at fylkesparti Y brøt likestillingslovens likelønnsbestemmelse når de avlønnet henne lavere enn hennes to mannlige forgjengere for merarbeid i forbindelse med drift av fylkesparti Ys eiendom E.

Kvinnen var ansatt som fylkessekretær, hvor det var ilagt oppgaver knyttet til eiendom E som merarbeid. De tidligere fylkessekretærene C og D hadde fått utbetalt henholdsvis 60 000 og 88 100 kroner mer for merarbeidet enn X. Med vekt på at merarbeidet for X innebar et ansvar for driften av eiendommen, mente ombudet at det var snakk om samme arbeid som C og D hadde hatt tidligere. Bevisbyrden ble derfor snudd, og fylkesparti Y måtte derfor sannsynliggjøre at det var andre grunner enn kjønn som hadde hatt betydning for avlønningen av Y. Ombudet kunne ikke se at fylkesparti Y hadde sannsynliggjort andre grunner til forskjellsbehandlingen og kom til at fylkesparti Y hadde handlet i strid med likestillingsloven § 5 jf. § 3.

Saken er klaget inn til Likestillings- og diskrimineringsnemnda.

Saksnummer: 11/2175

Lovgrunnlag: Likestillingsloven § 5

Dato for uttalelse: 01.07.13

OMBUDETS UTTAELSE

Sakens bakgrunn

X har vært ansatt som fylkessekretær i Fylkesparti Y siden desember 2009. Saken reiser spørsmål om avlønningen av X sammenlignet med de to tidligere fylkessekretærene C og D i Fylkesparti Y.

Fylkessekretærene i Parti Y ansettes og lønnes av Parti Y sentralt. Parti Y følger Landsoverenskomsten mellom HK og AAF, tidligere fulgte det Statens lønnsregulativ. Ved ansettelser av fylkessekretærer i Parti Y innplasseres de i lønnstrinn etter ansiennitet. Lønnen justeres automatisk etter ansiennitet

videre. Både C, D og X har blitt innplassert lønnsmessig etter ansiennitet av Parti Y sentralt og det er ikke uenighet om denne delen av lønnen.

I 1995 kjøpte Fylkesparti Y eiendommen Eiendom E. Etter dette har drifting av Eiendom E vært tilleggsoppgaver til stillingen som fylkessekretær i Fylkesparti Y. Det er godtgjøring for disse tilleggsoppgavene det er uenighet om i saken her.

Eiendom E er et forretningsbygg. Fylkesparti Y leier ut store deler av huset til ulike organisasjoner under Parti Y. Utleien omfatter både kontorer og lokaler til møter og undervisning. Rundt 20-30 personer jobber til daglig i lokalene i tillegg til at flere hundre personer bruker møte- og undervisningslokalene hver uke. Husleieinntektene var for 2011 kr. 720 000,-.

Fylkesparti Y hadde lenge hatt et ønske om å få lønnsnivået mellom partiets ansatte og politikere på linje. I protokoll fra Arbeidsutvalget fra 12. oktober 1995 står det at *«[i]og med partiets kjøp av hus har denne muligheten åpnet seg, fordi partiets sekretær og forretningsfører har fått en mengde oppgaver som går ut over funksjonene som partisekretær»*. Daværende fylkessekretær C var av Parti Y sentralt innplassert i lønnstrinn 79. I tillegg fikk han en godtgjørelse på kr. 5000,- i måneden (kr. 60 000,- i året) som kompensasjon for forretningsførerfunksjonen for Eiendom E fra Fylkesparti Y.

I 2000 tok D over som fylkessekretær. Han ble innplassert etter ansiennitet av Parti Y sentralt. Godtgjøringen ble vurdert på nytt og, på bakgrunn av at noe av det praktiske arbeidet ble foretatt av kontorsekretæren, ble det satt av en pott på kr. 75 000,- til kompensasjon for merarbeid som ble fordelt mellom fylkes- og kontorsekretæren. Arbeidsutvalget vedtok at D skulle få et tillegg på kr. 60 000,- i året og kontorsekretæren 15 000,-. Størrelsen på potten skulle vurderes årlig.

I 2007 hadde D full ansiennitet som fylkessekretærer som da var lønnstrinn 61, etter Statens lønnsregulativ. På bakgrunn av ansvar og oppgaver som var knyttet til Eiendom E, fikk både fylkessekretæren og kontorsekretæren lønnstillegg med virkning fra 1. desember 2007. Ds tillegg på kr. 60 000,- ble gjort om til et personlig tillegg på fem lønnstrinn (kr. 43 000,-) fra Fylkesparti Y i tillegg til at han fikk en årlig godtgjørelse på kr. 45 000,-. Dette utgjorde til sammen kr. 88 100,- da tilbudet ble gitt. Kontorsekretæren ble gitt en årlig godtgjørelse på kr. 25 000,-.

D var fylkessekretær frem til 31. desember 2008. I 2009 overtok tidligere fylkessekretær C ansvaret for partikontoret i påvente av ansettelse av ny fylkessekretær. Det er uenighet om hva C mottok av godtgjørelse i tillegg til lønn i perioden han igjen fungerte som fylkessekretær.

I lønnsforhandlinger i oktober 2009, ble kontorsekretærens oppgaver ansett å overstige vanlige kontormedarbeideroppgaver. Stillingen ble da omgjort til

organisasjonssekretær og satt i lønnstrinn 64. Organisasjonssekretæren skulle fortsatt ha ansvar som kontormedarbeider.

X tiltrådte stillingen som fylkessekretær i Fylkesparti Y i desember 2009. X ble ikke tilbudt ekstragodtgjørelse utover fylkessekretærlønn fra Parti Y sentralt og ble innplassert i lønnstrinn 66 med full ansiennitet. X har fulgt alminnelige lønnsstige for fylkessekretærer i Parti Y som fra 2013 er lønnstrinn 67.

Den 3. desember 2010 fremmet X krav om ekstragodtgjørelse på bakgrunn av ansvar utover det som normalt er tillagt stillingen som fylkessekretær til Fylkesparti Y. Det ble holdt lokale forhandlinger 7. januar 2011. Det går frem av protokollen at Fylkesparti Y ikke anså seg bundet av tidligere, individuelle avtaler med fylkessekretærene og tilbød X i forhandlingene et tillegg på kr. 35 000,- pr. år. Det ble ikke tilbudt etterbetaling fra hun ble ansatt, men en kompensasjon for perioden 2009-2010 på kr. 10 000,-, dette med bakgrunn i at 2010 ble ansett som et ekstraordinært år. Forhandlingene førte ikke frem.

Den 10. oktober 2011 ble det holdt forhandlingsmøte mellom Handel og Kontor i Norge og Forening F. Arbeidsgiver opprettholdt sitt tilbud, men partene kom ikke til enighet.

Partenes syn på saken

X:

Handel og Kontor representerer sitt medlem X. Handel og Kontor hevder at Fylkesparti Y bryter likestillingslovens likelønnsbestemmelse når de avlønner X lavere enn hennes to mannlige forgjengere. Frem til X ble ansatt har fylkessekretærene hatt fra kr. 60 000,- til kr. 87 600,- i årlig ekstra kompensasjon for delen av oppgavene som ikke er en del av fylkessekretærjobben.

X hevder at ansvaret for Eiendom E ikke er knyttet til fylkessekretærens arbeidsoppgaver, men et forhold mellom Fylkesparti Y og deres fylkessekretær. Dette er bekreftet av Parti Y sentralt.

X hevder at det er hun som har ansvaret for Eiendom E. Hun hevder videre at C og D har hatt de samme arbeidsoppgavene og det samme ansvaret for Eiendom E som henne. X hevder også at ekstragodtgjørelsen D og C mottok ikke har vært personlige tillegg, men tillegg knyttet opp mot merarbeid og ansvar i forbindelse med at de har vært forretningsførere for Fylkesparti Ys eiendom. Bakgrunnen for at hun ikke fremmet krav om ekstragodtgjørelse ved ansettelsen var at C i utgangspunktet ønsket å beholde forretningsførerjobben som bijobb. Det var imidlertid X som utførte oppgavene fra hun ble ansatt fordi det var vanskelig å skille oppgavene.

X anfører at oppgavene og ansvaret hun har som fylkessekretær i Fylkesparti Y er uendret fra tidligere og beskriver oppgavene hun utfører i forbindelse med at hun er ansvarlig for driften av Eiendom E som disse:

- ansvar for bygningen, er brannvernleder og det juridiske ansvaret for sikkerhet og standard
- ansvar for det fysiske arbeidsmiljøet for de som jobber i bygget (som støy, lys, ventilasjon, renhold, utstyr i kantine pauserom, førstehjelp, brann, renovasjon o.a)
- økonomiansvar for bygget
- budsjettansvar (som utforming av budsjett, attestere, fakturaer innhenting av anbud)
- personalansvar for renholder i 50 prosent stilling
- kontaktperson for leietakere
- ansvar for vedlikehold, som måking, strøing og gressklipping

X opplyser at noen av disse oppgavene utføres av eksterne, noen av organisasjonssekretæren og noen av henne. X opplyser at både organisasjonssekretæren og fylkessekretæren har en del merarbeid i forbindelse med Eiendom E og at de overlapper hverandre i oppgaveløsningen, men at det er fylkessekretæren som har ansvaret. X opplyser videre at hun også har ansvaret for fordelingen av oppgaver som daglig leder, men at styret i Fylkesparti Y kan overstyre dette og fordele oppgavene slik styret ser det mest hensiktsmessig. Dette er imidlertid ikke gjort.

Listen over oppgavene samsvarer med de oppgavene tidligere fylkessekretær D har skrevet at han hadde i forbindelse med Eiendom E som fylkessekretær i perioden 2000-2008:

- ansvar for regnskap, budsjett og drift av huset
- ansvar for daglig vedlikehold av bygget innvendig og utvendig. Herunder ligger skifte av lysstoffrør, maling av hus, reparasjoner, ventilasjonsanlegget, lås systemet, oppgraderinger og oppussing av bygget. Renhold av bygget.
- HMS ansvar for bygget og brannvern i henhold til forskrifter.
- ansvar for vakthold ved bygget noe som innebærer å være tilgjengelig når vaktelskapet ringer i forbindelse med alarmer, brøyting utenfor om vinteren, fjerning av is fra takene, klipping av plen ut mot vegen om sommeren

Under D sin periode som fylkessekretær var ansvaret for rengjøringspersonellet gitt organisasjonssekretæren av praktiske årsaker. Dette ansvaret ligger nå til fylkessekretæren. Også tidligere var noe av oppgaveløsningen delt med organisasjonssekretæren, men fylkessekretæren hadde ansvaret. X anfører videre at det er vanlig med lønnsgap mellom leder og underordnet stilling. I en uformell undersøkelse for noen år siden, kom det frem at lønnsforskjellen mellom fylkes- og kontor/organisasjonssekretærer lå mellom kr. 100 000,- og

150 000,-. X opplyser videre at fylkespartiets økonomi ikke har blitt dårligere, men tvert i mot at inntektene til fylkespartiet har steget fra år til år.

X hevder at verken Fylkesparti Y eller Arbeidsutvalget har tatt noe initiativ til å dele fylkessekretærstillingen og forretningsførerjobben eller å få noen andre til å utføre forretningsførerjobben. D fikk heller ikke noen forståelse for at dette ansvaret skulle legges til noen andre mens han var fylkessekretær.

X hevder videre at Fylkesparti Y verken har forsøkt å dokumentere eller informere henne om at hun har færre arbeidsoppgaver enn de to forrige fylkessekretærene. I forbindelse med at X fremmet krav om ekstragodtgjørelse for ansvar utover det som normalt er tillagt stillingen som fylkessekretær etterlyste X tilbakemelding fra Fylkesparti Y i en e-post: «[,]men er AU i fylkespartiet av den oppfatning at dette merarbeid / meransvar er oppgaver som ikke kan påregnes godtgjort, ber jeg om at jeg blir informert om dette.» Som svar på dette fikk hun beskjed om at man skulle finne tidspunkt for å forhandle. Kravet til X var sammenfallende med det hun mener C hadde mottatt i ekstragodtgjørelse før hun tiltrådte, kr. 87 600,-.

X mener Fylkesparti Ys tilbud i forhandlingene viser at Fylkesparti Y erkjenner at tilleggsoppgavene som fylkessekretær skal betales ved å tilby henne godtgjørelse på 35 000,- i året for disse.

X anfører videre at det ikke fremgår av noen protokoll at arbeidsutvalget i 2009 ble enige om å ikke videreføre godtgjøringen fylkessekretærene hadde hatt for Eiendom E.

Fylkesparti Y:

Fylkesparti Y avviser Handel og Kontor sin påstand om at de har lønnet X i strid med likelønnsbestemmelsen i likestillingsloven. Fylkesparti Y er uenige i at X har samme arbeid som de to tidligere fylkessekretærene og forklarer også lønnsforskjellene mellom X og hennes forgjengere blant annet med den nye ledelsens ønske om å harmonisere lønnsnivået ved partikontoret.

Fylkesparti Y påpeker i sin redegjørelse at de ikke er formelt arbeidsgiver for fylkessekretæren, men at dette er lagt til Parti Y sentralt. Videre opplyser de at godtgjøringen C mottok da han fungerte som fylkessekretær fra januar 2009 til X tiltrådte i desember 2009 ikke er godkjent av Fylkesparti Y, og at denne utbetalingen ligger til vurdering i Fylkesparti Y fordi den ikke skulle ha blitt utbetalt.

Fylkesparti Y skriver at det ligger et likebehandlingsprinsipp til grunn for lønnsfastsettelsen i Parti Y. Fylkesparti Y har likevel lønnet fylkessekretærene noe bedre enn andre fylker på bakgrunn av et ønske om å lønne fylkessekretær og fylkespolitikere tilnærmet likt. For å oppnå en tilnærmet lik avlønning mellom fylkessekretær og fylkespolitikere fikk daværende fylkessekretær C en

godtgjørelse som kompensasjon for funksjonen som forretningsfører av Eiendom E da Fylkesparti Y kjøpte eiendommen i 1995.

Fylkesparti Y opplyser at det har vært en kontinuerlig diskusjon om avlønningsforholdet mellom fylkes- og kontorsekretæren ved partikontoret og om hvem som har det faktiske merarbeidet i forbindelse med Eiendom E. Arbeidsutvalget har vurdert arbeidsdeling og kompensasjonen både i 1995, 2000, 2007 og 2009.

Fylkesparti Y hevder at den nåværende ledelsen har vært tydelige på at de i tråd med god personalforvaltning ønsker å harmonisere lønnsnivået ved partikontoret og viser til at dette illustreres av lønnsforhandlingene i 2007 og videre i protokoll fra 2009 der stillingen som kontorsekretær ble gjort til organisasjonssekretær. Da det skulle ansettes ny fylkessekretær i 2009, var det derfor ønskelig at lønnsforskjellene mellom fylkes- og organisasjonssekretæren ble jevnet ut. Arbeidsutvalget var enige i at man ikke skulle gjennomføre ordningen slik den var da D var fylkessekretær fordi lønnsgapet dem imellom da var stort.

X fikk under intervjuet til stillingen som fylkessekretær i Y vite at stillingen besto av andre oppgaver enn det fylkessekretærstillingen hun hadde hatt i Vgjorde. Fylkesparti Y skriver at det anså oppgavene knyttet til eiendommen Eiendom E som en del av stillingen som fylkessekretær og dermed dekket av den fastsatte lønnen som fylkessekretær. X ble derfor ikke tilbudt noen ekstragodtgjørelse utover den fastsatte lønnen. Fylkesparti Y skriver at X ikke tok dette opp og aksepterte de samme lønnsbetingelsene hun hadde hatt i V.

Fylkesparti Y erkjenner at fylkessekretæren har et visst ansvar for driften av Eiendom E, men er uenig i at X gjør de samme oppgavene som de tidligere fylkessekretærene. De opplyser at det gjennom årene har skjedd en gradvis overføring av oppgaver fra fylkessekretæren til organisasjonssekretæren. Oppgavefordelingen ved partikontoret har aldri blitt skrevet ned, men det har vært lagt vekt på samarbeid, smidighet og at oppgavene blir løst på en best mulig måte gjennom samarbeid. Fylkesparti Y hevder det nå er etablert en praksis hvor det er organisasjonssekretæren som gjør de fleste oppgavene i forbindelse med Eiendom E. Fylkesparti Y har i den forbindelse sendt inn en erklæring fra organisasjonssekretæren der hun har opplistet sine arbeidsoppgaver. Slik ombudet forstår det, er dette oppgavene organisasjonssekretæren gjør i forbindelse med Eiendom E:

- fordeling av utgifter på huset vedr. frankering, kopiering, postboksleie, tlf. indeksregulere husleie, og fakturere leietagere o.s.v
- innhenting av anbud ved vedlikehold av huset, med unntak av et anbud X innhentet på brannanlegg som jeg senere fulgte opp.

- oppfølging og kontakt med firma som har service og vedlikehold på alarmanlegg, brann/innbrudd, ventilasjon, renovasjon, bygningsnekkere, elektrikere, lås og adgangssikkerhet, o.s.v.
- utlevering og registrering av adgangsbrikker og nøkler
- kontakt med alarmmottak ved innbrudd eller brannalarm utenom arbeidstid
- har [...] hatt ansvar for ansatte i [renholder] stillingen

Fylkesparti Y viser også til at Arbeidsutvalget i utgangspunktet avviste Xs krav om ekstragodtgjørelse. Dette på bakgrunn av at det samlede lønnsnivået ved partikontoret allerede var høyt og at det derfor var naturlig å avvente fylkestingsvalget i 2011 for å vurdere partiets økonomi. Omorganiseringen av kontorsekretær til organisasjonssekretær innebar en betydelig lønnsøkning. Fylkesparti Y anfører at denne omorganiseringen var en direkte konsekvens av fordelingen av oppgaver i forbindelse med Eiendom E.

Fylkesparti Y opplyser at det har erkjent at det er grunn til å gi noe ekstrakompensasjon for arbeidet med Eiendom E ved at Arbeidsutvalget senere gikk i forhandlinger med X og tilbød henne en ekstragodtgjørelse.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med likestillingsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 andre ledd nr. 1.

Likestillingsloven

Likestillingsloven § 3 forbyr direkte og indirekte forskjellsbehandling av kvinner og menn. Likestillingsloven § 5 fastslår at kvinner og menn i samme virksomhet skal ha lik lønn for samme arbeid eller arbeid av lik verdi.

Om arbeidene er av lik verdi avgjøres etter en helhetsvurdering der det legges vekt på den kompetanse som er nødvendig for å utføre arbeidet og andre relevante faktorer, som for eksempel anstrengelse, ansvar og arbeidsforhold.

Med lønn menes det alminnelige arbeidsvederlag samt alle andre tillegg eller fordeler eller andre goder som ytes av arbeidsgiveren. Med lik lønn menes at lønnen fastsettes på samme måte for kvinner og menn uten hensyn til kjønn. Dette innebærer ikke at alle som utfører arbeid av lik verdi skal ha samme kronebeløp utbetalt. Lovens krav er at lønnen fastsettes etter kjønnsnøytrale normer og prinsipper. Likestillingsloven er altså ikke til hinder for forskjeller i lønn som skyldes ulikheter i ansiennitet, jobbutførelse, utdanning, erfaring eller lignende, så lenge kvinner og menn vurderes på samme måte etter disse kriteriene.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd forskjellsbehandling, skal det legges til grunn at forskjellsbehandling har funnet sted, hvis ikke arbeidsgiver sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd slik

forskjellsbehandling, jf. likestillingsloven § 16. Det står i forarbeidene til likelønnsbestemmelsen at man hvis man står overfor et tilfelle der menn og kvinner med likt arbeid får ulik lønn og arbeidsgiveren ikke kan sannsynliggjøre at det er saklige grunner for dette, skal en gå ut fra at grunnen til den ulike behandlingen er kjønn, se Ot. prp. nr. 29 (1994-1995) side 18.

En påstand om diskriminering er ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er "grunn til å tro" at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om avlønningen av X sammenlignet med de to foregående fylkessekretærene i Fylkesparti Y, C og D, er i strid med likestillingsloven § 5 jf. § 3.

Ombudet vil innledningsvis bemerke at det har vært vanskelig å opplyse saken fordi Fylkesparti Y har lagt frem lite dokumentasjon på hva som er tillagt stillingen som fylkessekretær i Fylkesparti Y og godtgjøringen for disse tilleggsoppgavene.

Det er enighet om at X og de to foregående fylkessekretærene har hatt stillingen i samme virksomhet, Fylkesparti Y, med Parti Y sentralt som arbeidsgiver. Sammenligningspersonene har ikke vært i aktiv tjeneste samtidig. Likestillingslovens § 5 kommer likevel til anvendelse, jf. EF-domstolens sak C-129/79. I denne saken var sammenligningspersonen en som hadde hatt stillingen tidligere. Ombudet har også tidligere behandlet likelønnsaker der sammenligningspersonen ikke var i den aktuelle stillingen samtidig, se sak 08/529 og 11/197. I denne saken dreier avlønningen seg om eventuell godtgjøring i ulike former, både lønn og avtalte tillegg. Med lønn menes i tillegg til alminnelige arbeidsvederlag også alle andre tillegg, fordeler eller goder som ytes av arbeidsgiveren, jf. § 5 fjerde ledd. Godtgjøringen i saken her dekkes derfor av lønnsbegrepet i § 5.

Fylkesparti Y har anført at det er partiet sentralt som er arbeidsgiver for fylkessekretærene, og at Fylkesparti Y derfor ikke er arbeidsgiver. Saken dreier seg imidlertid om godtgjøring av det eventuelle merarbeidet i forbindelse med Fylkesparti Ys eiendom, Eiendom E. Det er bekreftet fra Parti Y sentralt at denne delen av stillingen er et forhold mellom fylkessekretæren og Fylkesparti Y. Ombudet anser derfor Fylkesparti Y som ansvarlig arbeidsgiver for denne delen av stillingen.

Ulik lønn/godtgjørelse

C mottok som fylkessekretær fra 1995 til 2000 en godtgjørelse i tillegg til lønn fra Parti Y sentralt på kr. 60 000,- i året.

D mottok i utgangspunktet en årlig godtgjørelse på kr. 60 000,- i tillegg til lønn fra Parti Y sentralt. Fra 2007 ble godtgjørelsen omgjort til kr. 45 000,- i tillegg

til fem lønnstrinn som da utgjorde kr. 43 100,-. Dette utgjorde tilsammen kr. 88 100,-. Fylkesparti Y har anført at de fem lønnstrinnene som ble gitt D var et personlig tillegg og at forretningsførerfunksjonen da ble en del av fylkessekretærstillingen. Ombudet ser ikke at det er lagt frem opplysninger eller dokumentasjon for at de ulike formene for godtgjøring, herunder delen av godtgjøringen som ble omgjort til fem lønnstrinn har blitt begrunnet med Ds egnethet eller jobbutførelse. I protokollen fra 2007 står det at tilbudet om godtgjørelse gis som følge av oppgaver og ansvar utenfor det som normalt er tillagt stillingen. Dette er også i tråd med slik D forsto tilbudet noe han også har gitt uttrykk for i sine kommentarer i redegjørelse fra Handel og Kontor.

Ombudet legger derfor til grunn at merarbeidet utover fylkessekretær oppgaver i Fylkesparti Y fra 2007 og frem til D avsluttet sitt arbeidsforhold i 2008 ble lønnet med kr. 88 100,-.

C var igjen fylkessekretær i påvente av ansettelse av ny fylkessekretær i 2009. X har opplyst at C i 2009 mottok kr. 87 600,- i ekstragodtgjørelse. Fylkesparti Y har opplyst at utbetalingen til C var uriktig og at utbetalingen ligger til vurdering i Fylkesparti Y. Det er ikke lagt frem dokumentasjon for denne ekstragodtgjørelsen. Det er imidlertid ikke bestridt at C mottok ekstragodtgjørelse i 2009. Ombudet legger derfor til grunn at det har blitt gitt ekstragodtgjørelse til fylkessekretærene i Fylkesparti Y frem til X tiltrådte. I det godtgjøringen av C i 2009 fortsatt er uavklart i Fylkesparti Y, legger ombudet til grunn at det er fylkessekretærene fra 1995 til 2008 X sammenligner seg med.

X har ikke mottatt godtgjørelse utover lønn som fylkessekretær, der hun ble innplassert i lønnstrinn 66 med full ansiennitet da hun ble ansatt i 2009 (fra 2013 lønnstrinn 67). Forskjellen i lønn mellom de tidligere fylkessekretærene og X utgjør etter dette fra kr 60 000,- til kr. 88 100,-.

Samme arbeid eller arbeid av lik verdi:

Det neste ombudet skal ta stilling til er om merarbeidet X har i forbindelse med Eiendom E er *samme arbeid* eller *arbeid av lik verdi* som de to foregående fylkessekretærene har hatt. Det er det eventuelle merarbeidet i stillingen som fylkessekretær i Fylkesparti Y som vurderes, ikke oppgavene som normalt ligger til fylkessekretærstillingen i Parti Y.

Merarbeid:

Det fremstår som noe uklart for ombudet om det er faktisk uenighet om hvorvidt ansvaret for Eiendom E er merarbeid for den som innehar fylkessekretærstillingen i Fylkesparti Y. Fylkesparti Y har anført at det mener fylkessekretærstillingen dekker oppgavene X har som fylkessekretær i Fylkesparti Y og tilbød henne på denne bakgrunn ikke tillegg utover vanlig lønn da hun tiltrådte som fylkessekretær i 2009. Fylkesparti Y har likevel gjennom forhandlinger erkjent at det er grunn til å gi noe kompensasjon for ansvar i forbindelse med Eiendom E. Slik ombudet ser det, dekkes ikke ansvaret for driften av partiets eiendom av den generelle stillingsbeskrivelsen for

fylkessekretærer i Parti Y. Eiendom E eies fortsatt av Fylkesparti Y og det er ikke dokumentert at ansvaret for eiendommen er overført til noen andre enn fylkessekretæren. Ombudet legger derfor til grunn at det fortsatt er merarbeid for fylkessekretæren i Fylkesparti Y.

Ansvar og oppgaver

Loven stiller krav om at det utføres samme arbeid eller arbeid av lik verdi ved vurderinger etter likelønnsbestemmelsen. Det følger av likelønnsbestemmelsen at de sentrale faktorene i en vurdering av arbeidets verdi er kompetanse, anstrengelse, ansvar og arbeidsforhold. Listen er ikke uttømmende og faktorene oppramset i lovteksten vil heller ikke nødvendigvis være aktuelle i den konkrete vurderingen.

Saken her dreier seg om sammenligning av tilleggsoppgaver for fylkessekretærene i Fylkesparti Y. Det er de objektive kjennetegnene ved arbeidet som skal vurderes. Det foreligger ikke noen konkret stillingsbeskrivelse for disse tilleggsoppgavene, verken tidligere eller nå. X sin liste over oppgaver og ansvar hun har i forbindelse med Eiendom E samsvarer i all hovedsak med listen over oppgaver og ansvar tidligere fylkessekretær D har gitt oversikt over med unntak av ansvar for renholder som D i sin tid som fylkessekretær ikke hadde. Både X og D har i sine oversikter over oppgaver skrevet at den *praktiske* gjennomføringen av oppgavene har blitt gjort og gjøres i samarbeid med organisasjonssekretæren. Fylkesparti Y har ikke kommentert Ds liste over tilleggsoppgaver. Det har imidlertid sagt seg uenig i at X har en rekke tilleggsoppgaver i forbindelse med Eiendom E.

Fylkesparti Y viser til at oppgavefordelingen i forbindelse med Eiendom E aldri har blitt nedtegnet, men at det i praksis har skjedd en sterk overføring av oppgaver fra fylkessekretæren til organisasjonssekretæren og at det er organisasjonssekretæren som *«utfører og står for de fleste oppgavene og har derigjennom et betydelig ansvar for at disse oppgavene utføres på en god måte»*.

Fylkesparti Y har lagt ved en erklæring fra organisasjonssekretæren der hun beskriver arbeidsoppgavene sine. Det går frem av erklæringen at også organisasjonssekretæren har flere oppgaver i forbindelse med Eiendom E. X og D bestrider imidlertid ikke at også organisasjonssekretæren har merarbeid med Eiendom E. Organisasjonssekretæren skriver i sin erklæring at hun både har og har hatt de opplistede arbeidsoppgavene. Dette er i tråd med det X og D uttaler om arbeidsfordelingen mellom organisasjons- og fylkessekretær før og nå.

Fylkesparti Y har ikke redegjort for når en eventuell overføring av oppgaver skal ha startet og har heller ikke dokumentert at arbeidsoppgavene eller ansvaret faktisk er overført fra fylkes- til organisasjonssekretæren. D kjenner heller ikke til denne overføringen fra sin tid som fylkessekretær.

I vurderingen gjort av Arbeidsutvalget av avlønningsforholdet mellom organisasjonssekretæren og fylkessekretæren i 2007 går det ikke frem at noen av oppgavene eller ansvaret er overført til organisasjonssekretæren. Tilleggene er ifølge protokollen gitt «*på bakgrunn av det ansvar Fylkesparti Y har knyttet til Eiendom E samt andre oppgaver som AU og Fylkesstyret vil styrke[...]»*. Fylkessekretærens oppgaver ble da vurdert slik at han skulle motta en godtgjørelse høyere enn kontorsekretæren for merarbeidet. Ombudet anser at oppgavefordelingen mellom organisasjonssekretær og fylkessekretær lå til grunn for tilbudet som ble gitt dem begge i 2007.

Ut fra dokumentasjonen som er lagt frem i saken, går det ikke frem at det har skjedd en overføring av oppgaver eller ansvar etter vurderingen som ble gjort i 2007. I protokoll fra lønnsforhandlinger med organisasjonssekretæren fra 2009 står det at organisasjonssekretærens oppgaver er vurdert til langt å overstige vanlige kontorarbeideroppgaver. Det står videre at organisasjonssekretæren «*fortsatt [skal] ha ansvar som kontormedarbeider»*, hun ble altså ikke gitt mer ansvar enn hun hadde hatt tidligere. I protokollen etter forhandlingene mellom arbeidsgiver og X 7. januar 2011, står det at tilbudet gis «*delvis som kompensasjon for funksjonen som ansvarlig for driften av Eiendom E»*. Ombudet mener det derfor er dokumentert at organisasjonssekretæren ikke har fått overført *ansvaret* for Eiendom E og at dette fortsatt er fylkessekretærens ansvar.

Når det gjelder overføring av oppgaver anfører Fylkesparti Y at forretningsførerfunksjonen i 2007 ble fjernet og tillegget knyttet til funksjonen delt mellom kontor- og fylkessekretær. Dette er ikke dokumentert. Ombudet kan heller ikke se at de faktiske oppgavene ble fjernet eller overført. I følge protokollen fra lønnsforhandlingene var bakgrunnen for tilbudet fra Arbeidsutvalget at oppgavene skulle videreføres. Fylkesparti Y har ikke kunnet redegjøre for hvilke oppgaver X ikke lenger utfører. Ombudet er av den oppfatning at det at organisasjonssekretærens oppgaveomfang ikke har samsvart med hennes lønn ikke i seg selv sier noe om at oppgaver er overført fra fylkessekretæren. Slik saken er fremstilt for ombudet er det forbundet flere tilleggsoppgaver med Eiendom E som har blitt og fortsatt blir utført av eksterne, organisasjonssekretær og fylkessekretær.

Ombudet utelukker ikke at det kan ha skjedd noe overføring av enkelte oppgaver, men mener Fylkesparti Y uansett ikke har sannsynliggjort at tilleggsoppgavene for de tidligere fylkessekretærene skiller seg fra hverandre i særlig stor grad. Ombudet mener derfor tilleggsoppgavene til fylkessekretærer i Fylkesparti Y er å anse som *samme arbeid*.

Det er etter dette Fylkesparti Y som må sannsynliggjøre at det er andre grunner enn kjønn som har hatt betydning for avlønnen av X som fylkessekretær, jf. § 16.

Andre, kjønnsnøytrale kriterier

At X og de tidligere fylkessekretærene utfører samme arbeid betyr ikke at likestillingsloven krever at de skal ha utbetalt nøyaktig samme beløp i lønn eller ekstragodtgjørelse. Lovens krav er at lønnen fastsettes etter *samme kriterier* for kvinner og menn uten hensyn til kjønn. Ombudet skal derfor vurdere om Fylkesparti Y har sannsynliggjort at det er andre, kjønnsnøytrale kriterier som har gjort at X ikke får godtgjørelse som de to forutgående fylkessekretærene.

Personlige avtaler

Fylkesparti Y har anført at avtalene mellom Fylkesparti Y og de to foregående fylkessekretærene har vært personlige avtaler som Fylkesparti Y ikke er bundet av videre. Personlige avtaler kan for eksempel være begrunnet i markedsverdi, egnethet, kompetanse eller ansiennitet. Det å få lønnsmessig uttelling gjennom personlige avtaler kan være et kjønnsnøytralt kriterium for lønnsfastsettelse, men det er ikke tilstrekkelig at arbeidsgiver gir en ren henvisning til en slik avtale uten begrunnelse, jf. Ot.prp. 77 (2000-2001) side 114.

I saken her er det vist til at deler av fylkessekretærens tidligere godtgjøring ble omgjort til personlig tillegg til D i 2007. Det er imidlertid ikke gitt opplysninger om at det var andre grunner enn merarbeidet i forbindelse med Eiendom E som var bakgrunn for tillegget til D. D opplyser heller ikke dette og viser til at han, da deler av godtgjørelsen ble gjort til lønnstrinn, også ga beskjed om at dette medførte blanding av to roller fordi fylkessekretærstillingen og rollen som forretningsfører medførte ulike arbeidsoppgaver. Fylkesparti Y har ikke gitt opplysninger eller dokumentert at det var andre grunner enn merarbeidet som var bakgrunn for Ds tillegg og ombudet legger derfor til grunn at tilleggene, både lønnstrinnene og det faste tillegget var godtgjørelse for merarbeidet/ansvar som lå til stillingen. Det er heller ikke lagt frem opplysninger som tilsier at ikke oppgavene som utføres i forbindelse med Eiendom E utføres på en tilfredsstillende måte både før og nå.

Fylkesparti Y har påpekt at X aksepterte de samme lønnsvilkårene som hun hadde som fylkessekretær i Vestfold Arbeiderparti da hun ble ansatt i Fylkesparti Y. X har forklart dette med at det i utgangspunktet var meningen at C skulle fortsette som forretningsfører for Eiendom E, men at dette i realiteten ikke ble noe av. Ombudet ser uansett ikke at et aksept om lønnsbetingelser har noe å si for et senere krav om lønn eller godtgjøring.

Partiets økonomi

Videre har Fylkesparti Y anført at Arbeidsutvalget da X fremmet krav om ekstragodtgjørelse mente at lønnsnivået ved partikontoret var så høyt at det derfor var naturlig å avvente fylkestingsvalget for å vurdere partiets økonomi. X anfører at fylkespartiets inntekter har steget fra år til år. Fylkesparti Y har ikke lagt frem noen opplysninger eller dokumentasjon om partiets økonomi, og ombudet ser det ikke sannsynliggjort at Fylkesparti Ys økonomi har vært grunnen til at X ikke har mottatt godtgjørelse for merarbeidet.

Utjevning

Fylkesparti Y hevder at ledelsen har vært tydelige på at de ønsker å harmonisere lønnsnivået ved partikontoret og mener dette går frem av lønnsforhandlingene i 2007 og i protokoll fra 2009.

Ombudet ser det som sannsynliggjort at både organisasjonssekretæren og fylkessekretæren har hatt og har merarbeid som følge av partiets eiendom. Ombudet mener imidlertid at Fylkesparti Y gjennom de ulike prosessene i 2000, 2007 og 2009, der kontorsekretæren fikk sin stilling omgjort til organisasjonssekretær, har søkt å godtgjøre organisasjonssekretærens faktiske oppgaver og at de ulike protokollene viser at det har vært et ønske om å lønne *både* organisasjonssekretær og fylkessekretær for merarbeid og ansvar i forbindelse med Eiendom E. Ombudet legger til grunn at tilbudene om godtgjørelse er gitt på bakgrunn av vurderinger av hvem som har merarbeid og ansvar for Eiendom E. Det er heller ikke nedfelt noe ønske om en generell utjevning i de ulike protokollene, men gitt tilbud for det merarbeid henholdsvis organisasjons- og fylkessekretæren har hatt.

Ombudet mener det har formodningen mot seg at Fylkesparti Y ikke har nedfelt hvilke oppgaver og ansvar ansatte har i forbindelse med deres eiendom hvis dette temaet har vært til kontinuerlig diskusjon ved fylkespartikontoret.

Ombudet finner ikke at Fylkesparti Y har sannsynliggjort at det var ønsket om å utjevne lønnen til organisasjonssekretær og fylkessekretær som har vært begrunnelsen for at X ikke har fått godtgjørelse for tilleggsarbeid knyttet til Eiendom E.

Ut fra de opplysninger som er gitt i saken, ser ikke ombudet at Fylkesparti Y har lagt frem opplysninger og dokumentasjon som har sannsynliggjort at det er andre, saklige grunner til at fylkessekretærene i Fylkesparti Y har mottatt ulik lønn. Ombudet finner dermed at Fylkesparti Y ikke har sannsynliggjort at avlønningen av X sammenlignet med D og C har skjedd uten hensyn til kjønn. Avlønningen av X er derfor i strid med likestillingsloven § 5, jf. § 3.

Konklusjon

Fylkesparti Y har handlet i strid med likestillingslovens § 5, jf. lovens § 3 ved å ikke avlønnere X for tilleggsoppgavene hun har i forbindelse med drift av Eiendom E som fylkessekretær i Fylkesparti Y.

***

Likestillings- og diskrimineringsombudet har ikke kompetanse til å ilegge erstatnings- og/eller oppreisningsansvar. Spørsmål om erstatning og/eller oppreisning avgjøres av domstolene, jf. likestillingsloven § 9, jf. § 17.

Ombudet vil likevel oppfordre partene til å komme frem til en minnelig løsning i saken. Vi ber om tilbakemelding **innen 3. september 2013** om hvordan Fylkesparti Y foreslår å løse saken, dersom Fylkesparti Y ikke velger å bringe saken inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda.

Oslo, 10.10.2013

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud